

Batı Basındaki Manşetlerin Dilinden 27 Mayıs Darbesi'nin İlk Uluslararası Yansımaları

Enes Öz*

Özet

Türkiye'de farklı dönemlerde yaşanan birçok gelişme batı basınının ilgisini çekmiştir. Tarihler 27 Mayıs 1960'ı gösterdiğinde dış basın bu kez, cumhuriyet tarihinde yaşanan ilk askeri darbe için dikkatini Türkiye üzerine çevirmiştir. Darbe ile ilgili verilen ilk haberlerin batı basınında nasıl yansımalar gösterdiği çalışmamızın temel argümanını oluşturmuştur. Bu açıdan ele alındığında, batı basını üzerinden uluslararası kamuoyunun 27 Mayıs Darbesi'ne bakış açısının ortaya konulması özelinde bir açığın kapatılması hedeflemiştir.

Geçmiş yıllara ait gazete arşivlerine açık erişim sağlayan ülkeler ve devlet kütüphaneleri tespit edilmiştir. Bu sayede batı basınında yer alan yaklaşık 500 farklı gazete taranmış, bu gazetelerden 27 Mayıs Darbesi'ni haberleştiren yaklaşık 100 farklı gazete tasnif edilmiş, içerisinden benzer haberler yapan gazeteler ayıklanmış ve özgün haberler çalışmaya eklenmiştir.

ABD başta olmak üzere İngiltere, Fransa, Almanya, İspanya, İtalya basını Türkiye'de gerçekleşen darbe haberlerini 27 ve 28 Mayıs tarihlerinde haberleştirmişlerdir. Özellikle İstanbul, Atina ve Türkiye'ye komşu ülkelerde görev yapan Amerikan haber ajansları üzerinden batı basınına darbe haberleri servis edilmiş, United Press International (UPI) ve Associated Press (AP) ajansları dünya gazetelerine Türkiye'deki bilgileri aktarmışlardır. Darbe haberlerinde yabancı gazeteler genellikle benzer bir dil kullanmışlardır. Buna göre haberlerde önce darbeye giden süreçten bahsedilmiş, darbe günü ile ilgili bilgiler aktarılmıştır. Bununla birlikte haberlerde ön plana çıkan en önemli nokta darbe bildirisi olmuş, haberlerin neredeyse tamamında darbe bildirisine ayrıntılı bir biçimde yer verilmiştir. Ayrıca cunta yönetimi tarafından yapılan NATO ve CENTO gibi uluslararası bütün ittifaklara ve taahhütlere bağlı kalınacağı açıklaması haberlerin ana eksenini oluşturmuştur. Bunun yanında genellikle manşet ve sür manşetten verilen haberlerde Başbakan Adnan Menderes'in fotoğraflarının yanı sıra darbe gününe ait tank ve asker fotoğrafları da sıkça kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Askeri Darbe, Batı Basını, 27 Mayıs Darbesi.

* Öğr. Gör. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacıbektaş Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Nevşehir/TÜRKİYE, enesoz@nevsehir.edu.tr ORCID: 0000-0001-5626-5516

First International Reflections of The May 27 Coup from The Language of The Headlines in The Western Press

Abstract

Many developments in different periods in Turkey have attracted the attention of western press. When the dates showed May 27, 1960, the foreign press turned its attention to Turkey, this time for the first military coup in the history of the republic. How the first reports about the coup reflected in the western press formed the main argument of our study. From this point of view, it was aimed to close a gap in particular by revealing the perspective of the international public on the 27 May Coup through the western press.

Countries and state libraries providing open access to the newspaper archives of the past years have been identified. In this way about 500 different newspapers in the western press have been scanned, about 100 different newspapers were classified from these newspapers reporting on the May 27 Coup newspapers that made similar news were extracted and original news was added to the study.

The press of England, France, Germany, Spain and Italy, especially the USA, covered the news of the coup in Turkey on 27 and 28 May. Coup news was delivered to the western press, especially through American news agencies operating in Istanbul, Athens and neighboring countries to Turkey, United Press International (UPI) and Associated Press (AP) agencies have conveyed the information in Turkey to world newspapers. Foreign newspapers often used similar language in news of the coup. Accordingly, the news first mentioned the process leading up to the coup and information about the day of the coup was conveyed. However, the most important point that stood out in the news was the coup declaration, the coup declaration is detailed in almost all of the news. In addition, the statement made by the junta administration that all international alliances and commitments such as NATO and CENTO will be adhered to was the main axis of the news. In addition, the photographs of Prime Minister Adnan Menderes, as well as the photographs of tanks and soldiers from the day of the coup, were frequently used in the headlines and headlines.

Keywords: Military Coup, Western Press, May 27 Coup.